

Vård och omsorgsförvaltningen
Anna Porsaeus
Epost: anna.porsaeus@vasteras.se

Kopia till

Äldrenämnden

Översyn av löneläget inom Västerås äldreomsorg

Förslag till beslut

Äldrenämnden tar del av rapporten daterad den 27 april 2022 och lägger den till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Moderaterna (M) och Kristdemokraterna (KD) har lagt fram ett initiativ om:

- Att göra en benchmarking vad avser lönenivån per personalkategori inom äldreomsorgen för jämförbara kommuner, redogöra för skillnader i lönenivå mellan dessa och Västerås samt redogöra för orsakerna.
- Att presentera en övergripande ekonomisk kalkyl för äldrenämnden kopplat till att lönemässigt ligga i nivå med jämförbara städer.
- Att återrapportera ärendet till nämnden före nämndens sommaruppehåll.

Förvaltningen har genomfört en benchmarking avseende lönenivåer med andra jämförbara kommuner.

När det gäller de privata utförarna finns ingen statistik att tillgå. Här har en jämförelse gjorts med de verksamheter förvaltningen har tagit över via verksamhetsövergångar och på så sätt tagit del av lönenivåer för olika yrkeskategorier.

Förvaltningen ser i dagsläget inte att löneläget är ett hinder för att rekrytera rätt medarbetare. Den totala bristen på utbildad personal inom vård- och omsorg är en större utmaning och kan därför resultera i att andra lönenivåer uppkommer eftersom den totala bristen på kompetens finns och kommer att finnas på ett nationellt plan.

1 juli 2023 blir yrkestiteln undersköterska en skyddad titel. Förvaltningen kommer då att säkerställa att de som har adekvat utbildning utifrån Socialstyrelsens krav erhåller underskötersketiteln. I detta läge skulle det vara av godo att kunna kompensera undersköterskor med adekvat utbildning ett lönetillägg vilket i så fall kommer att medföra merkostnader.

Vård- och omsorgsförvaltningen har till äldrenämnden lämnat följande förslag till beslut:

Äldrenämnden tar del av rapporten daterad den 27 april 2022 och lägger den till handlingarna

Vård och omsorgsförvaltningen
Anna Porsaeus
Epost: anna.porsaeus@vasteras.se

Kopia till

Äldrenämnden

Översyn av löneläget inom Västerås äldreomsorg

Moderaterna (M) och Kristdemokraterna (KD) har lagt fram ett initiativ om:

- Att göra en bench-marking vad avser lönenivån per personalkategori inom äldreomsorgen för jämförbara kommuner, redogöra för skillnader i lönenivå mellan dessa och Västerås samt redogöra för orsakerna.
- Att presentera en övergripande ekonomisk kalkyl för äldrenämnden kopplat till att lönemässigt ligga i nivå med jämförbara städer.
- Att återrapportera ärendet till nämnden före nämndens sommaruppehåll.

Utgångspunkter

Förvaltningen har genomfört en benchmarking avseende lönenivåer med andra jämförbara kommuner inom det så kallade 9-kommunersnätverket (Uppsala, Borås, Eskilstuna, Helsingborg, Jönköping, Linköping, Norrköping, Örebro, Västerås).

I den senaste statistikredovisningen har alla utom Uppsala kommun lämnat in redovisningsuppgifter, vilket innebär att en jämförelse kan göras med åtta jämförbara kommuner i landet.

De yrkeskategorier som ingår i jämförelsen är de som arbetar med omsorgsuppdrag inom kommunal verksamhet; undersköterskor, vårdbiträden, sjuksköterskor, arbetsterapeuter och fysioterapeuter. Dessutom inkluderas rollen chef i jämförelsen.

En jämförelse har också gjorts med närliggande mindre kommuner inom Västmanland.

När det gäller de privata utförarna finns ingen statistik att tillgå. Här har en jämförelse gjorts med de verksamheter förvaltningen har tagit över via verksamhetsövergångar och på så sätt tagit del av lönenivåer för olika yrkeskategorier.

Benchmarking

Vid en statistisk jämförelse med åtta av landets mest jämförbara kommuner i storleksordning ses att förvaltningen lönemässigt inte sticker ut, varken uppåt eller nedåt i någon yrkesgrupp. Löneläget avser 2021 års löneläge.

	Usk	VB	SSK	AT	FT	Chefer
Västerås	26 708	23 714	35 104	33 422	33 018	45 429
% av snitt 8 kommuner	99,4 %	104,4%	95,8%	99,5 %	97,6 %	100,3%
Högst	Borås 27 489	Helsingborg 23 728	Norrköping 38 936	Jönköping 34 666	Eskilstuna 35 924	Helsingborg 47 407
Lägst	Norrköping 25 991	Norrköping 20 876	Jönköping 33 443	Linköping 31 787	Linköping 32 377	Norrköping 43 781

Löneläget i Västerås matchar alltså snittet för övriga åtta lika stora kommuner i landet. Förvaltningen ligger inte högst men inte heller lägst i någon yrkesgrupp inom äldreomsorgen. Där förvaltningen har högst differens mot snittet är för gruppen sjuksköterskor, där Västerås landar på 95,8 % av snittet. Dock inte lägst eftersom Jönköping landar på 91,2 % av snittlönen.

Undersköterskor

Undersköterskornas löner i Västerås jämfört med åtta-kommuners nätverket landar på 99,4 %, dvs vi matchar snittet för dessa kommuner. Helsingborg har högsta snittlönen i gruppen och ligger lite drygt 780 kronor över förvaltningens snittlöner per månad, medan Norrköpings snittlöner ligger ungefär 700 kronor under snittlönen per månad. Orsakerna till dessa nivåskillnader är svåra att tolka, men en förklaring kan vara hur åldersstrukturen ser ut i gruppen hos olika kommuner. Är sammansättningen innehållande många äldre medarbetare med lång erfarenhet är det troligtvis så att medarbetarna har en högre lön, än i en kommun med fler yngre medarbetare som inte har samma lönenivåer.

När det gäller lönespannet för gruppen undersköterskor inom åtta-kommuners nätverket befinner det sig mellan 24 153 kronor – 30 283 kronor per månad, och för förvaltningens del ligger lönespannet mellan 24 110 kronor – 29 417 kronor per månad.

Förvaltningens uppfattning är att de små skillnader som finns inte behöver föranleda någon justering.

Vårdbiträden

Yrkesgruppen vårdbiträden har ett högre löneläge i Västerås än snittet för jämförbara åtta kommuner (104,4 %). Förvaltningen ligger inte i topp, men nära den kommun som har högsta snittlönen.

Lönespannet för åtta-kommuner ligger mellan 20 773 kronor – 25 544 kronor per månad och motsvarande spann för förvaltningen är 21 367 kronor – 26 401 kronor per månad.

Förvaltningens ambition är att ha så få vårdbiträden som möjligt och att kunna bidra till att fler vårdbiträden utbildar sig till undersköterskor. För närvarande är det möjligt att göra det inom ramen för Äldreomsorgslyftet, vilket förvaltningens chefer uppmuntrar till.

Sjuksköterskor

Vid löneanalysen 2021 uppmärksammade förvaltningen att snittet för yrkeskategorin sjuksköterskor var lågt. Lönespannet för sjuksköterskor i åtta-kommuners statistiken ligger mellan 32 419 kronor– 40 393 kronor per månad och Västerås lönespann ligger mellan 31 400 kronor – 38 400 kronor per månad. Inför löneöversyn 2022 äskade förvaltningen därför om extra resurser för sjuksköterskor.

Arbetsgivaredelegationen har riktat 1,6 miljoner i löneökningar till vård- och omsorgsförvaltningen i år. Det innebär en ökning av kostnaderna med 136 100 kronor per månad varav 89 000 kronor av dessa medel har riktats till gruppen sjuksköterskor. Vid löneöversynen fördelades potten så att lägsta lönen har höjts till 32 000 kr per månad, samt att lönen för yrkesskickliga sjuksköterskor har höjts. Utöver detta fördelades 2 % i ordinarie revision utifrån prestation. Detta innebär att det i årets statistik blir en lönehöjning för gruppen sjuksköterskor. Förvaltningen kommer utifrån detta befinna sig närmare snittet jämfört med de åtta jämförbara kommunerna. Likaså kommer lönespannet att höjas till minst 32 000 kronor per månad som lägstalön, precis som för yrkeskategorierna arbetsterapeuter och fysioterapeuter.

Löneöversynen för sjuksköterskor inom kommunal verksamhet äger rum under maj månad 2022 så några statistiska resultat för detta går i dagsläget inte att redovisa.

Arbetsterapeuter

Förvaltningens arbetsterapeuter tjänar i genomsnitt 33 422 kronor per månad vilket motsvarar 99,5 % av snittet för de åtta kommuner i jämförelsen. Jönköping har högst snittlön på 34 666 kronor per månad och Linköping lägst med 31 787 kronor per månad.

Lönespannet för de åtta kommunerna ligger mellan 30 334 kronor – 36 809 kronor per månad och motsvarande lönespann i Västerås är 30 160 kronor – 36 900 kronor per månad. När löneöversynen 2022 är klar och statistikuppgifter för i år tas fram kommer den nya lägsta lönen för sjuksköterskor och fysioterapeuter att vara 32 000 kronor per månad.

Fysioterapeuter

Gruppen fysioterapeuter ligger lite lägre än snittet än övriga gruppen i jämförelsen, 33 018 kronor per månad som motsvarar 97,6 %. Lönespannet för åtta-kommuner ligger mellan 30 717 kronor – 38 007 kronor per månad och motsvarande lönespann för Västerås del är 30 350 kronor – 36 150 kronor per månad. Förvaltningen har även satsat extra medel på gruppen fysioterapeuter i årets lönerevision. Den extra satsningen har kostat ungefär 10 000 kronor per månad. Gruppen består av tjugo medarbetare som totalt haft en löneökning på 3,5 %. Årets ökning kommer att bidra till att gruppen fysioterapeuter kommer att ligga högre i årets löneanalys i

jämförelse med övriga kommuner. Detta får kontinuerligt ses över framöver. Lägstlönen för den här gruppen, precis som för sjuksköterskor och arbetsterapeuter, har lyfts till 32 000 kronor per månad vilket kommer att vara lönespannets lägsta nivå för 2022.

Chefer

Statistiken som finns för gruppen chefer omfattar både enhetschefer, avdelningschefer, områdeschefer med flera titlar. Lönespannet för den här gruppen blir brett både inom åtta-kommuners statistiken och för Västerås. Lönespannet för åtta-kommuner ligger mellan 37 580 kronor – 62 400 kronor per månad. För Västerås del är spannet 37 000 kronor – 55 800 kronor per månad. Snittlönen för en chef i Västerås är 45 429 kronor per månad och till gruppen räknas både avdelningschefer och enhetschefer in. Lönen matchar övriga i åtta-kommuners nätverket och innebär 100,3 % av snittet.

Skillnaderna mellan kommunerna och hur man organiserar sitt ledarskap är stora och det finns flera olika ledarnivåer i statistikutfallet vilket gör att det blir svårt att göra en rättvis bedömning.

Benchmarking - Västmanland

I jämförelse med övriga kommuner i närområdet (Västmanland) ligger lönenivåerna för förvaltningens sjuksköterskor och fysioterapeuter lägst. Utifrån årets lönesatsning kommer en löneutjämning äga rum för dessa grupper som förändrar detta.

För övriga yrkeskategorier i jämförelsen så befinner sig förvaltningen mitt på eller väldigt nära snittet för totala Västmanland där även Västerås ingår.

Benchmarking - privata utförare

Att jämföra kommunens medarbetares löner med privata utförarens löner är svårt eftersom det inte finns någon transparens eller jämförbar statistik tillgänglig från privata utförare. Förvaltningen har endast jämförbara data från verksamhetsövergångar, där utföraren redovisat lönerna. Utifrån denna jämförelse betalar privata utförare 95 % av förvaltningens genomsnittliga lönenivåer avseende yrkesgrupperna undersköterskor och vårdbiträden. Vid verksamhetsövergångar ser vi sällan att sjuksköterskor, arbetsterapeuter, fysioterapeuter eller chefer följer med över, så hur löneläget ser ut för dessa grupper i privat är svårt att få fram.

Framtiden

Förvaltningen ser i dagsläget inte att löneläget är ett hinder för att rekrytera rätt medarbetare. Den totala bristen på utbildad personal inom vård- och omsorg är en större utmaning och kan därför resultera i att andra lönenivåer uppkommer eftersom den totala bristen på kompetens finns och kommer att finnas på ett nationellt plan.

1 juli 2023 blir yrkestiteln undersköterska en skyddad titel. Förvaltningen kommer då att säkerställa att de som har adekvat utbildning utifrån Socialstyrelsens krav erhåller underskötersketiteln. I detta läge skulle det vara av godo att kunna kompensera undersköterskor med adekvat utbildning ett lönetillägg.

Ekonomisk kalkyl

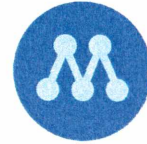
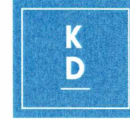
Utifrån ovanstående utredning ser inte förvaltningen att det är relevant att ta fram en ekonomisk kalkyl då nivåerna ligger i fas med omvärlden. Detta både utifrån ett nationellt perspektiv i jämförelsen med de åtta mest jämförbara kommunerna eller lokalt i närområdet Västmanland.

Utifrån den framtida förändringen om att undersköterska blir en skyddad titel kan följande kalkyl vara aktuell. En uppskattning är att förvaltningen har 75 % av befintliga undersköterskor med ”rätt kompetens”. Om dessa undersköterskor skulle kompenseras med ett extra lönepåslag om 1500 kronor per medarbetare och månad när de erhåller sin skyddade yrkestitel som undersköterska skulle det innebära en kostnad om 1,3 miljoner kronor per månad eller 15,6 miljoner kronor per år i kostnadsökning för denna grupp.

Vård- och omsorgsförvaltningen har till äldrenämnden lämnat följande förslag till beslut:

Äldrenämnden tar del av rapporten daterad den 27 april 2022 och lägger den till handlingarna.

VÄSTERÅS STAD Vård och omsorgsförvaltningen			
2022 -01- 25			
Nämnd	År	Ärendenr.	Klassref.
AN	2022	00110	1.3.6

Nämndinitiativ Västeråsmoderaterna och Kristdemokraterna Äldrenämnden 2022-01-25

Översyn av löneläget inom Västerås äldreomsorg

På de nybyggda äldreboendena på Öster Mälarstrand och Södra Källtorp finns 50 platser klara för att ta mot äldre västeråsare med demenssjukdom. Trots det står 37 personer, som fått biståndsbeslut om demensboende, fortfarande i kö för att få en plats. Bakom dessa personer finns ett ännu större antal oroliga anhöriga, en stor och vårdtung hemtjänstinsats i ordinärt boende och en rad risker kopplat till att som dement bo kvar hemma utan den tillsyn och det stöd man faktiskt behöver.

Orsaken till att avdelningarna på de nybyggda äldreboendena inte öppnas är att det saknas personal med kompetens inom området demens. Äldrenämnden har trots den mycket långa planeringshorisonten som finns vid nybyggnation och uppstart av nya boenden inte kunnat rekrytera den personal som krävs för att bemanna de nya avdelningarna. Äldrenämnden har heller inte lyckats behålla den personal som arbetat på nyligen nedlagda demensboenden, som annexet på Södergården och äldreboendet på Gotlandsgatan. Äldrenämnden måste nu fråga sig varför.

En del i attraktiviteten för ett yrke och för intresset av att utbilda sig inom ett område handlar om hur anställningsvillkoren ser ut. Äldrenämnden har här arbetat med välkomna insatser som att ta bort delade turer, starta en chefsatsning och att införa heltid som norm. Det är förbättringar som vi Moderater och Kristdemokrater har bidragit till och som förstärker arbetsvillkoren inom omsorgen. En annan avgörande del för ett yrkes attraktivitet är lönenivån. Löneläget för äldrenämndens vård- och omsorgspersonal i Västerås måste därför utvärderas. Det är viktigt för möjligheten att kunna rekrytera personal att en stad av Västerås storlek lönemässigt ligger på en likvärdig nivå med jämförbara kommuner.

Västeråsmoderaterna och Kristdemokraterna vill därför ge Äldrenämndens förvaltning i uppdrag:

- *Att göra en bench-marking vad avser lönenivån per personalkategori inom äldreomsorgen för jämförbara kommuner, redogöra för skillnader i lönenivå mellan dessa och Västerås samt redogöra för orsakerna.*
- *Att presentera en övergripande ekonomisk kalkyl för äldrenämnden kopplat till att lönemässigt ligga i nivå med jämförbara städer.*
- *Att återrapportera ärendet till nämnden före nämndens sommaruppehåll.*

Anna Nordin (m)
Daniel Bruce (m)

Jan-Erik Jansson (m)
Anette Hult (m)

Leif Ringström (m)